

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

3 юли 2014 година*

„Събиране на митническо задължение — Принцип на зачитане на правото на защита —
Право на изслушване — Адресат на решение за установяване на митническо задължение, когато
митническите органи са изслушали не преди издаването на решението, а при по-късното му
обжалване по административен ред — Нарушение на правото на защита — Определяне на
правните последици от неспазването на правото на защита“

По съединени дела C-129/13 и C-130/13

с предмет преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС от Hoge Raad der
Nederlanden (Нидерландия) с актове от 22 февруари 2013 г., постъпили в Съда на 18 март
2013 г., в производствата по дела

Kamino International Logistics BV (C-129/13),

Datema Hellmann Worldwide Logistics BV (C-130/13),

срещу

Staatssecretaris van Financiën,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: Т. von Danwitz, председател на състав, Е. Juhász, А. Rosas (докладчик), D. Šváby
и С. Vajda, съдии,

генерален адвокат: М. Wathelet,

секретар: М. Ferreira, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 15 януари
2014 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Kamino International Logistics BV и Datema Hellmann Worldwide Logistics BV, от В. Boersma
и G. Koevoets, adviseurs,
- за нидерландското правителство, от М. Bulterman, В. Koopman и J. Langer, в качеството на
представители,
- за белгийското правителство, от М. Jacobs и J.-С. Halleux, в качеството на представители,

* Език на производството: нидерландски.

- за гръцкото правителство, от D. Kalogiros и K. Paraskevopoulou, в качеството на представители,
- за испанското правителство, от M. J. García-Valdecasas Dorrego, в качеството на представител,
- за Европейската комисия, от F. Wilman и B.-R. Killmann, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 25 февруари 2014 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалните запитвания се отнасят до тълкуването на Регламент (ЕИО) № 2913/92 на Съвета от 12 октомври 1992 година относно създаване на Митнически кодекс на Общността (ОВ L 302, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 2, том 5, стр. 58), изменен с Регламент (ЕО) № 2700/2000 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2000 г. (ОВ L 311, стр. 17; Специално издание на български език, 2007 г., глава 2, том 13, стр. 12, наричан по-нататък „Митническият кодекс“), и на принципа за зачитане на правото на защита съгласно правото на Съюза.
- 2 Запитванията са отправени в рамките на спорове между Kamino International Logistics BV (наричано по-нататък „Kamino“) и съответно Datema Hellmann Worldwide Logistics BV (наричано по-нататък „Datema“), от една страна, и Staatssecretaris van Financiën, от друга, по повод на прилагането на принципа за зачитане на правото на защита в пределите на действие на Митническият кодекс.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Член 6, параграф 3 от Митническият кодекс гласи:

„Решенията на митническите органи, издадени в писмена форма, с които се отхвърлят искания или са неблагоприятни за адресатите, трябва да бъдат мотивирани. Те трябва да посочват възможността за обжалване по член 243“.
- 4 Дял VII от Митническият кодекс се отнася до митническото задължение и включва глава 3, която урежда заплащането на размера на митническото задължение. Раздел 1 от глава 3 е озаглавен „Вземане под отчет на размера на митническото задължение и уведомяване на длъжника“ и включва членове 217—221 от този кодекс.
- 5 Член 219, параграф 1 от Митническият кодекс гласи:

„1. Сроковете за вземане под отчет, предвидени в член 218, могат да бъдат удължени:

 - а) поради съображения, свързани с организацията на администрацията на държавите членки, и по-специално, когато счетоводството им е централизирано; или
 - б) когато възникнат особени обстоятелства, възпрепятстващи митническите органи да спазват посочените срокове.

Удължените срокове не могат да надвишават 14 дни“.

6 Член 220, параграф 1 от Митническият кодекс гласи:

„Когато размерът на сборовете, произтичащ от дадено митническо задължение, не е бил взет под отчет съгласно членове 218 и 219 или е бил взет под отчет размер, по-нисък от дължимия, вземането под отчет на пълния размер на сборовете или на остатъка до пълния размер трябва да се извърши в срок от 2 дни, считано от датата, на която митническите органи установят това положение и са в състояние да изчислят дължимия размер и да определят длъжника (последващо вземане под отчет). Този срок може да бъде удължен съгласно член 219“.

7 Член 221 от Митническият кодекс гласи:

„1. Длъжникът трябва да бъде уведомен за размера на сборовете по подходящ начин, веднага, след като този размер бъде взет под отчет.

[...]

3. Уведомяването на длъжника вече не може да се извършва след изтичане на тригодишния срок от датата на възникване на митническото задължение. Този срок се прекъсва от момента на подаване на жалба по смисъла на член 243 и по време на процедурата по обжалването.

[...]“.

8 Членове 243—245 от Митническият кодекс са част от дял VIII, който е озаглавен „Право на обжалване“. Член 243 от Кодекса предвижда:

„1. Всяко лице може да обжалва решения на митническите органи, свързани с прилагането на митническото законодателство, които го засягат пряко и лично.

[...]

Жалбата трябва да се подаде в държавата членка, където е издадено или поискано решението.

2. Правото на обжалване може да се упражни:

- а) на първа фаза — пред митническите органи, определени за тази цел от държавите членки;
- б) на втора фаза — пред независима инстанция, която може да бъде съдебен орган или еквивалентен специализиран орган в съответствие с действащите разпоредби в държавите членки“.

9 Член 244 от Митническият кодекс предвижда:

„Подаването на жалбата няма суспензивен ефект спрямо оспорваното решение.

Въпреки това, митническите органи могат да спрат изцяло или частично изпълнението на въпросното решение, когато имат обосновано съмнение относно съответствието на оспорваното решение с разпоредбите на митническото законодателство или когато съществува опасност да бъде нанесена непоправима вреда на заинтересуваното лице.

Когато оспорваното решение има за последица прилагането на вносни или износни сборове, спирането на изпълнението е поставено в зависимост от наличието или учредяването на обезпечение. Въпреки това, това обезпечение може да не се изисква, когато поради положението на длъжника такова изискване би довело до сериозни затруднения от икономически или социален характер“.

- 10 Съгласно член 245 от Митническият кодекс:

„Процедурата по обжалване се регламентира от държавите членки“.

Нидерландското право

- 11 Съгласно член 4:8, параграф 1 от Общия административен закон (Algemene wet bestuursrecht, наричан по-нататък „Awb“), преди да вземе решение с потенциално неблагоприятни последици за заинтересовано лице, което не е поискало издаването на това решение, административният орган дава възможност на лицето да изрази становището си, ако решението се основава на данни за отнасящи се до него факти и интереси и ако тези данни не са били съобщени от самото заинтересовано лице.

- 12 Член 4:12, параграф 1 от Awb гласи:

„Административният орган може да не приложи разпоредбите на членове 4:7 и 4:8, когато взема решение за установяване на финансово задължение или право, ако:

- a. това решение подлежи на обжалване пред органа, който го е издал, или пред горестоящ орган; и
- b. в резултат от това обжалване неблагоприятните последици от решението могат да бъдат напълно отстранени“.

- 13 Съгласно член 6:22 от Awb:

„Органът, който се произнася по жалбата, може да остави в сила обжалваното решение, въпреки че е издадено в нарушение на писана или неписана правна норма или на общ принцип на правото, ако може да се приеме, че това нарушение не е увредило заинтересованите лица“.

- 14 Член 7:2 от Awb предвижда:

„1. Преди да се произнесе по жалбата, административният орган дава възможност на заинтересованото лице да бъде изслушано.

2. Във всички случаи административният орган уведомява за това жалбоподателя, както и заинтересованите лица, които са изразили становище в производството по издаване на решението“.

- 15 След това административните решения могат да бъдат обжалвани по съдебен ред с възможност за въззивно и касационно обжалване.

Споровете в главните производства и преюдициалните въпроси

- 16 Във всяко от делата в главните производства става дума за митнически посредник, а именно Kamino по дело C-129/13 и Datema по дело C-130/13, който по поръчка на едно и също предприятие подава през 2002 г. и 2003 г. декларации за пускане в свободно обращение на някои стоки, описани като „градински навеси/шатри и странични стени“. Kamino и Datema декларират тези стоки на позиция 6 601 10 00 („Градински чадъри и подобни слънчобрани“) от Комбинираната номенклатура и заплащат мито по предвидената за тази позиция ставка от 4,7 %.
- 17 След проверка на нидерландските митнически органи компетентният инспектор приема, че класирането е неправилно и че въпросните стоки е трябвало да бъдат класирани в позиция 6 306 99 00 от Комбинираната номенклатура („Палатки и артикули за къмпинг“), за която се прилага по-висока митна ставка — 12,2 %.
- 18 Поради това с решения от 2 и 28 април 2005 г. на основание на член 220, параграф 1 и член 221, параграф 1 от Митническия кодекс инспекторът установява допълнителни митнически задължения на Kamino и съответно на Datema.
- 19 Жалбоподателите в главните производства не получават възможност да бъдат изслушани преди издаването на тези актове за установяване на митнически задължения.
- 20 Всеки от тях обжалва отнасящия се до него акт пред инспектора, който отхвърля жалбите след преценка на изложените доводи.
- 21 Жалбоподателите в главните производства обжалват тези решения по съдебен ред, но Rechtbank te Haarlem отхвърля жалбите им като неоснователни. Във въззивните дела Gerechtshof te Amsterdam потвърждава решението на Rechtbank te Haarlem в частта, която се отнася до задължението на жалбоподателите в главните производства да заплатят сумите по съответните актове за установяване на митнически задължения.
- 22 Тогава Kamino и Datema подават касационни жалби пред Hoge Raad der Nederlanden.
- 23 В актовете за преюдициално запитване Hoge Raad der Nederlanden посочва, че въз основа на решение на Съда Sopropé (C-349/07, EU:C:2008:746) във въззивните производства Gerechtshof te Amsterdam приема, че инспекторът е нарушил принципа на зачитане на правото на защита, доколкото, преди да издаде обжалваните актове, не е дал възможност на заинтересованите лица да изразят становището си относно обстоятелствата, на които се основава последващото събиране на митата.
- 24 Hoge Raad der Nederlanden обаче отбелязва, че нито Митническият кодекс, нито приложимото национално право съдържат процесуални разпоредби, по силата на които митническите органи да са длъжни да дадат възможност на митническия длъжник да изложи своето становище относно обстоятелствата, на които се основава последващото събиране на митата, преди да бъде уведомен за митническото задължение в съответствие с член 221, параграф 1 от Митническия кодекс.
- 25 При тези обстоятелства Hoge Raad der Nederlanden решава да спре производствата и да постави на Съда следните преюдициални въпроси, които са формулирани еднакво по дела C-129/13 и C-130/13:

„1) Може ли националният съд да прилага пряко залегналия в правото на Съюза принцип на зачитане на правото на защита от страна на администрацията?

2) При утвърдителен отговор на първия въпрос:

- а) Трябва ли залегналият в правото на Съюза принцип на зачитане на правото на защита от страна на администрацията да се тълкува в смисъл, че е налице нарушение на този принцип, когато адресатът на бъдещото решение наистина не е бил изслушан, преди администрацията да приеме неблагоприятното за него решение, но все пак впоследствие е получил възможност да бъде изслушан на следващия етап от административния процес (обжалването по административен ред), който предхожда обжалването пред националния съд?
- б) Съгласно националното право ли се определят правните последици от нарушаването на залегналия в правото на Съюза принцип на зачитане на правото на защита от страна на администрацията?

3) При отрицателен отговор по буква б) от втория въпрос: какви обстоятелства може да вземе предвид националният съд при определянето на тези правни последици, и по-специално може ли да вземе предвид дали при липсата на нарушение на залегналия в правото на Съюза принцип на зачитане на правото на защита от страна на администрацията изходът на производството би бил различен?“.

- 26 С определение на председателя на Съда от 24 април 2013 г. дела C-129/13 и C-130/13 са съединени за целите на писмената и устната фаза на производство и на съдебното решение.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 27 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали частноправните субекти могат пряко да се позовават пред националните юрисдикции на принципа за зачитане на правото на защита от страна на администрацията и на произтичащото от него право на всяко лице да бъде изслушвано преди приемането на решение, което може да засегне неблагоприятно неговите интереси, така както този принцип и това право се прилагат в пределите на действие на Митническия кодекс.
- 28 В това отношение следва да се припомни, че зачитането на правото на защита е основен принцип на правото на Съюза, а правото на изслушване във всяко производство е неразделна част от този принцип (решения *Sopropé*, EU:C:2008:746, т. 33 и 36 и *M.*, C-277/11, EU:C:2012:744, т. 81 и 82).
- 29 Правото на изслушване във всяко производство понастоящем е закрепено не само в членове 47 и 48 от Хартата на основните права на Европейския съюз, които гарантират спазването на правото на защита и правото на справедлив процес във всяко съдебно производство, но и в член 41 от Хартата, който гарантира правото на добра администрация. Член 41, параграф 2 предвижда, че правото на добра администрация включва по-специално правото на всяко лице да бъде изслушвано, преди срещу него да бъде предприета индивидуална мярка, която би имала неблагоприятни последици за него (решение *M.*, EU:C:2012:744, т. 82 и 83). Следва обаче да се отбележи, че тъй като влиза в сила на 1 декември 2009 г., Хартата на основните права на Европейския съюз сама по себе си не се прилага за производствата, в които са издадени актовете от 2 и 28 април 2005 г. за установяване на митнически задължения (вж. по аналогия решение *Sabou*, C-276/12, EU:C:2013:678, т. 25).

- 30 По силата на този принцип, който трябва да се прилага, когато административен орган възнамерява да издаде спрямо определено лице акт с неблагоприятни за него последици (решение *Sopropé*, EU:C:2008:746, т. 36), адресатите на решения, които осезаемо засягат техните интереси, трябва да получат възможност да представят надлежно своето становище относно фактите и обстоятелствата, на които административният орган възнамерява да основе своето решение (решение *Sopropé*, EU:C:2008:746, т. 37).
- 31 Това задължение тежи върху административните органи на държавите членки, когато вземат решения, попадащи в приложното поле на правото на Съюза, дори и приложимото законодателство да не предвижда изрично подобно изискване (вж. решения *Sopropé*, EU:C:2008:746, т. 38, М., EU:C:2012:744, т. 86 и G. и R., C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, т. 32).
- 32 Що се отнася до делата в главните производства, в контекста на производството по последващо събиране на вносни мита нито Митническият кодекс, нито приложимото национално законодателство предвиждат право на изслушване от компетентния митнически орган преди изпращането на актовете за установяване на митнически задължения. Тъй като обаче става дума за производство по последващо събиране на мита и следователно за решение, което попада в приложното поле на правото на Съюза, няма съмнение, че принципът на зачитане на правото на защита се прилага спрямо държавите членки.
- 33 Накрая, в точка 44 от решение *Sopropé* (EU:C:2008:746), в което Съдът разглежда въпроса дали предвиденият в националното право срок от осем до петнадесет дни за данъчнозадълженото лице да упражни правото си да бъде изслушано преди издаването на данъчнооблагателен акт е съвместим с изискванията на принципа за зачитане на правото на защита, Съдът посочва, че когато националната правна уредба определя срок, предназначен за получаването на становищата на заинтересованите лица, националният съд е длъжен да се увери, като отчете надлежно специфичните за делото обстоятелства, че срокът съответства на особеното положение на лицето или предприятието и им позволява да упражнят правото си на защита при зачитане на принципа на ефективност.
- 34 От изложеното по-горе следва не само че националните административни органи са длъжни да зачитат правото на защита, когато вземат решения, попадащи в приложното поле на правото на Съюза, но и че заинтересованите лица трябва да имат възможност пряко да се позовават пред националните юрисдикции на изискването за зачитане на това право.
- 35 Ето защо на първия въпрос следва да се отговори, че частноправните субекти могат пряко да се позовават пред националните юрисдикции на принципа за зачитане на правото на защита от страна на администрацията и на произтичащото от него право на всяко лице да бъде изслушвано преди приемането на решение, което може да засегне неблагоприятно неговите интереси, така както този принцип и това право се прилагат в пределите на действие на Митническият кодекс.

По буква а) от втория въпрос

- 36 С буква а) от втория си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали принципът за зачитане на правото на защита и конкретно правото на всяко лице да бъде изслушвано преди приемането на неблагоприятен за него индивидуален акт, трябва да се тълкуват в смисъл, че ако преди да вземе решението си, административният орган не е изслушал адресата на акт за установяване на митническо задължение, издаден в производство по последващо събиране на вносни мита на основание на Митническият кодекс, правото на защита на адресата е нарушено, въпреки че той може да изложи становището си на по-късен етап, при евентуално обжалване по административен ред.

- 37 За да се отговори на този въпрос, следва най-напред да се припомни целта на принципа за зачитане на правото на защита, конкретно що се отнася до правото на изслушване.
- 38 Според Съда правилото, съгласно което на адресата на решение с неблагоприятни последици трябва да бъде предоставена възможност да изложи своето становище, преди решението да бъде прието, има за цел компетентният орган да бъде в състояние да отчете надлежно всички релевантни факти и обстоятелства. За да осигури на засегнатото лице или предприятие ефективна защита, това правило цели по-конкретно последните да имат възможност да поправят грешка или да изтъкнат такива свързани с личното им положение обстоятелства, които налагат решението да бъде прието, да не бъде прието или да има едно или друго съдържание (решение *Sopropé*, EU:C:2008:746, т. 49).
- 39 Съгласно трайно установената съдебна практика правото на изслушване гарантира на всяко лице възможността да изрази надлежно и ефективно становището си в хода на административното производство и преди приемането на всяко решение, което може да засегне неблагоприятно интересите му (вж. решение М., EU:C:2012:744, т. 87 и цитираната съдебна практика). Както бе посочено в точка 31 от настоящото решение, зачитането на това право е задължително дори когато приложимата правна уредба не предвижда изрично такова изискване (вж. решение Г. и Р., EU:C:2013:533, т. 32 и цитираната съдебна практика).
- 40 В това отношение е безспорно, че в разглежданите в главните производства случаи адресатите на актовете за установяване на митнически задължения не са били изслушани преди приемането на неблагоприятните за тях решения.
- 41 При това положение следва да се приеме, че при издаването на актовете за установяване на митнически задължения на основание на член 220, параграф 1 и член 221, параграф 1 от Митническия кодекс и по съответния административен ред съгласно национално законодателство като приложимото в главното производство, с което се прилага член 243 от Митническия кодекс, е допуснато ограничение на правото на изслушване на адресатите на тези актове.
- 42 В постоянната съдебна практика обаче също така се приема, че основните права, сред които е и правото на защита, не са абсолютни, а спрямо тях могат да се налагат ограничения, при условие че тези ограничения действително отговарят на преследвани от разглежданата мярка цели от общ интерес и не представляват по отношение на следваната цел непропорционална и нетърпима намеса, която би могла да накърни самата същност на гарантираните по този начин права (решения Г. и Р., EU:C:2013:533, т. 33 и *Texdata Software*, C-418/11, EU:C:2013:588, т. 84).
- 43 Следва да се провери дали в обстановка като разглежданата в главните производства ограничението на правото на изслушване, предмет на делата в главните производства, може да бъде обосновано предвид припомнената в предходната точка съдебна практика.
- 44 Нидерландското правителство изтъква, че ако Съдът постанови, че при последващо събиране на мита националните власти по принцип трябва да изслушват заинтересованите лица преди издаването на акт за установяване на митническо задължение, все пак има съображения, които обосновават отклоняването от това правило. По-конкретно, изслушването на заинтересованото лице преди изпращането на акт за установяване на митническо задължение не било съвместимо с императивните правила на Митническия кодекс за отчетността и събирането. Поради наложените с Митническия кодекс срокове било важно веднага щом установят митническото задължение, митническите органи да могат да го вземат под отчет и да изпратят възможно най-бързо акта за установяване на митническо задължение. Това защитавало общия интерес от опростяване на административните правила и ефективно провеждане на производството. Поради твърде големия брой на актовете за установяване на митнически задължения щяло да е неефективно преди това да се изслушват заинтересованите лица.

- 45 Освен това нидерландското правителство поддържа, че предвид всички особености на приложимото в случая национално административно производство липсата на изслушване преди издаването на акта за установяване на митническо задължение не накърнява самата същност на правото на защита, тъй като съгласно член 7:2 от Awb адресатите на актовете имат възможност да бъдат изслушани на по-късен етап от процеса, при обжалването на тези актове по административен ред. Доколкото при обжалването по административен ред можело да се постигнат същите правни последици, а и изпълнението на неблагоприятното за лицето разпореждане можело да бъде отложено, същината на принципа за зачитане на правото на защита, а именно заинтересованият да може да оспори дадено решение, без да претърпи вреди, била съхранена.
- 46 При това положение следва да се разгледат, от една страна, наложените от Митническия кодекс условия относно сроковете за последващо вземане под отчет на сборовете, произтичащи от дадено митническо задължение, и от друга, особеностите на приложимото национално административно производство.
- 47 На първо място, що се отнася до наложените с Митническия кодекс срокове, член 220, параграф 1 от Кодекса предвижда, че когато размерът на сборовете, произтичащ от дадено митническо задължение, не е бил взет под отчет съгласно членове 218 и 219 или е бил взет под отчет размер, по-нисък от дължимия, вземането под отчет на пълния размер на сборовете или на остатъка до пълния размер трябва да се извърши в срок от 2 дни, считано от датата, на която митническите органи установят това положение и са в състояние да изчислят дължимия размер и да определят длъжника. Съгласно член 219 този срок може да бъде удължен поради особени съображения, но не бива да надвишава 14 дни. В член 221 от Митническия кодекс се допълва, че длъжникът трябва да бъде уведомен за размера на сборовете веднага след като този размер бъде взет под отчет.
- 48 Според нидерландското правителство този императивен двудневен срок трудно би могъл да се съвмести със задължението за изслушване на заинтересованото лице преди изпращането на акта за установяване на митническо задължение.
- 49 В това отношение обаче следва да се отбележи, че в решения Комисия/Испания (C-546/03, EU:C:2006:132) и Комисия/Италия (C-423/08, EU:C:2010:347) Съдът вече се е произнасял по необходимостта държавите членки да спазват предвидения в член 220, параграф 1 от Митническия кодекс срок за последващо вземане под отчет на размера на сборовете, произтичащ от дадено митническо задължение, като по тези дела, образувани по искове за установяване на неизпълнение на задължения, заинтересованите държави членки са се опитвали да обосноват неспазването на срока, довело до забавяне при предоставянето на собствените ресурси на Европейската общност, чрез позоваване на изискването да зачитат правото на защита на митническите длъжници.
- 50 В точка 33 и съответно в точка 45 от решения Комисия/Испания (EU:C:2006:132) и Комисия/Италия (EU:C:2010:347) Съдът всъщност разграничава отношенията между държавите членки и Европейския съюз, от една страна, и отношенията между митническия длъжник и националните митнически органи, в рамките на които трябва да се зачита правото на защита, от друга.
- 51 Така Съдът постановява, че макар в отношенията между длъжника и държавата членка, и по-специално в процедурата за последващо събиране, да се прилага принципът за зачитане на правото на защита, все пак в отношенията между държавите членки и Съюза това не бива да има за последица на дадена държава членка да се дава възможност да не изпълни задължението си да констатира правото на Съюза върху собствените ресурси в предвидените от законодателството на Съюза срокове (решения Комисия/Испания, EU:C:2006:132, т. 33 и Комисия/Италия, EU:C:2010:347, т. 45).

- 52 Следва освен това да се уточни, както посочва Европейската комисия в съдебното заседание, че двудневният срок по член 220, параграф 1 от Митническият кодекс за вземането под отчет на размера на сборовете, произтичащ от дадено митническо задължение, може да бъде удължен съгласно член 219 от Кодекса. В съответствие с член 219, параграф 1, буква б) срокът за вземане под отчет може да бъде удължен, без обаче да надвишава 14 дни, в частност поради особени обстоятелства, възпрепятстващи митническите органи да спазват посочените срокове.
- 53 Накрая, в точка 46 от решение Комисия/Италия (EU:C:2010:347) Съдът също така напомня, че вземането под отчет и уведомяването за дължимите мита, както и вписването на собствените ресурси не възпрепятстват длъжника да оспори — в приложение на член 243 и сл. от Митническият кодекс — определеното му задължение, като изтъкне всички доводи, с които разполага.
- 54 На второ място, що се отнася до това дали правото на защита на заинтересованите лица в главното производство е било спазено, въпреки че са получили възможност да изложат становището си едва при обжалването по административен ред, следва да се напомни, че общият интерес на Съюза, и по-специално интересът от събиране в най-кратък срок на неговите собствени приходи, изисква контролът да може да се осъществява бързо и ефикасно (решение *Sopropé*, EU:C:2008:746, т. 41).
- 55 Освен това от практиката на Съда следва, че последващо изслушване в производството по обжалване на неблагоприятно решение може при определени условия да е годно да осигури зачитането на правото на изслушване (вж. по аналогия решение *Texdata Software*, EU:C:2013:588, т. 85).
- 56 Що се отнася до решенията на митническите органи, съгласно член 243, параграф 1 от Митническият кодекс всяко лице може да обжалва решенията по прилагането на митническото законодателство, които го засягат пряко и лично. Както обаче подчертават запитващата юрисдикция и Комисията, по силата на член 244, първа алинея от Митническият кодекс подаването на жалба в приложение на член 243 по принцип няма суспензивен ефект спрямо оспорваното решение. След като няма суспензивно действие, жалбата не е пречка за незабавното изпълнение на това решение. Член 244, втора алинея от Митническият кодекс обаче овластява митническите органи да спрат изцяло или частично изпълнението на въпросното решение, когато имат обосновано съмнение относно съответствието на оспорваното решение с разпоредбите на митническото законодателство или когато съществува опасност да бъде нанесена непоправима вреда на заинтересуваното лице. Освен това член 244, трета алинея от Митническият кодекс изисква в тези случаи да се учредява обезпечение.
- 57 Както следва от член 245 от Митническият кодекс, процедурата по обжалване се регламентира от държавите членки.
- 58 Що се отнася до делата в главните производства, приложимото административно производство е уредено в Awb. По принцип съгласно член 4:8 от Awb, преди да издадат решение с потенциално неблагоприятни последици за заинтересовано лице, което не е поискало издаването на това решение, административните органи дават възможност на лицето да изрази становище по подготвяното решение.
- 59 Съгласно член 4:12 от Awb обаче този принцип не се прилага за финансовоправните решения, ако съответното решение подлежи на обжалване по административен ред пред издалия го или пред горестоящ орган и ако в резултат от това обжалване неблагоприятните последици от решението могат да бъдат напълно отстранени.
- 60 Именно тази разпоредба е приложена в разглежданите в главните производства случаи.

- 61 Всъщност, преди за тях да възникне право на обжалване по съдебен ред с възможност за въззивно и касационно обжалване, заинтересованите лица са имали възможност да подадат жалба по административен ред пред издалия решението орган и да бъдат изслушани в това производство по обжалване съгласно член 7:2 от Awb.
- 62 Освен това от становището на нидерландското правителство следва, че при това обжалване по административен ред се вземат предвид приложимите законови разпоредби и релевантните факти към момента на произнасянето по жалбата, така че в резултат от обжалването биха могли да бъдат отстранени неблагоприятните последици от първоначалното решение. В конкретния случай евентуалните неблагоприятни последици от актове за установяване на митнически задължения като разглежданите в главните производства можело да бъдат отстранени впоследствие, доколкото при обжалване плащането можело да бъде отложено, а изпълнението на акта — спряно, до приключването на производството по жалбата (пред издалия акта или пред горестоящ орган) съгласно националните правни норми.
- 63 Въпреки това в съдебното заседание нидерландското правителство посочва, че спирането на изпълнението на акта за установяване на митническо задължение не е автоматично, а трябва да бъде поискано от адресата на акта при подаването на жалбата по административен ред. Това правителство също така отбелязва, че общото правило е да се допуска спиране на изпълнението и че това общо правило е предвидено в циркулярно писмо на съответното министерство.
- 64 Това означава, че обжалването по административен ред не води до автоматично спиране на изпълнението на неблагоприятното решение и не го прави незабавно неприложимо.
- 65 От решение Texdata Software (EU:C:2013:588, т. 85) обаче следва, че последният аспект може да има известно значение при преценката за евентуална обоснованост на ограничението на правото на изслушване преди приемането на неблагоприятно решение.
- 66 В посоченото решение Съдът всъщност постановява, че прилагането на глоба без предварителна покана за изпълнение, нито възможност за изслушване преди налагането на санкцията, не изглежда в състояние да засегне същественото съдържание на разглежданото основно право, при положение че подаването на мотивирано възражение срещу решението за налагане на глобата я прави незабавно неприложима и поставя в ход производството по общия ред, в рамките на което правото на изслушване може да бъде зачетено (решение Texdata Software, EU:C:2013:588, т. 85).
- 67 От цитираната в предходната точка съдебна практика обаче не може да се заключи, че при липсата на изслушване преди издаването на акта за установяване на митническо задължение подаването на административна жалба срещу този акт пред издалия го или пред горестоящ орган трябва непременно да води до автоматично спиране на изпълнението на въпросния акт за установяване на митническо задължение, за да е гарантирано зачитането на правото на изслушване в рамките на това обжалване.
- 68 Предвид посочения в точка 54 от настоящото решение общ интерес на Съюза да събира собствените си ресурси в най-кратък срок член 244, втора алинея от Митническият кодекс предвижда, че подаването на жалба срещу акта за установяване на митническо задължение няма суспензивен ефект спрямо този акт, освен ако не е налице обосновано съмнение относно съответствието на оспорваното решение с разпоредбите на митническото законодателство или съществува опасност да бъде нанесена непоправима вреда на заинтересуваното лице.
- 69 Следва да се напомни, че съгласно постоянната съдебна практика разпоредбите на правото на Съюза, каквито са разпоредбите на Митническият кодекс, трябва да се тълкуват с оглед на основните права, които съгласно постоянната съдебна практика са неразделна част от общите

принципи на правото, за чието спазване следи Съдът (вж. в този смисъл решения *Österreichischer Rundfunk* и др., C-465/00, C-138/01 и C-139/01, EU:C:2003:294, т. 68 и *Google Spain* и *Google*, C-131/12, EU:C:2014:317, т. 68).

- 70 При тези обстоятелства националните разпоредби, с които се прилагат условията по член 244, втора алинея от Митническият кодекс относно допускането на спиране на изпълнението, би трябвало, ако не се провежда предварително изслушване, да гарантират, че тези условия, а именно да е налице обосновано съмнение относно съответствието на оспорваното решение с разпоредбите на митническото законодателство или да съществува опасност да бъде нанесена непоправима вреда на заинтересуваното лице, няма да се прилагат или тълкуват стеснително.
- 71 В разглежданите в главните производства случаи спирането на изпълнението на актовете за установяване на митнически задължения при обжалване по административен ред се допуска въз основа на циркулярно писмо на съответното министерство. Запитващата юрисдикция следва да се увери, че въпросното писмо е годно при липсата на предварително изслушване да гарантира възможност на адресатите на актове за установяване на митнически задължения да издействат спиране на изпълнението на тези актове до евентуалното им преразглеждане, така че да е налице реално право на такова спиране на изпълнението.
- 72 При всички положения националното административно производство, с което се прилага член 244, втора алинея от Митническият кодекс, не може да ограничава допускането на спиране на изпълнението, когато е налице обосновано съмнение относно съответствието на оспорваното решение с разпоредбите на митническото законодателство или съществува опасност да бъде нанесена непоправима вреда на заинтересуваното лице.
- 73 При тези условия на буква а) от втория въпрос следва да се отговори, че принципът за зачитане на правото на защита и конкретно правото на всяко лице да бъде изслушвано преди приемането на неблагоприятен за него индивидуален акт трябва да се тълкуват в смисъл, че ако преди да вземе решението си, административният орган не е изслушал адресата на акт за установяване на митническо задължение, издаден в производство по последващо събиране на вносни мита на основание на Митническият кодекс, правото на защита на адресата е нарушено, въпреки че той има възможност да изложи становището си на по-късен етап, при евентуално обжалване по административен ред, в случай че националната правна уредба не позволява на адресатите на такива актове при липсата на предварително изслушване да издействат спиране на изпълнението на актовете до евентуалното им преразглеждане. Такъв случай винаги е налице, ако националното административно производство, с което се прилага член 244, втора алинея от Митническият кодекс, ограничава допускането на спиране на изпълнението, когато е налице обосновано съмнение относно съответствието на оспорваното решение с разпоредбите на митническото законодателство или съществува опасност да бъде нанесена непоправима вреда на заинтересуваното лице.

По буква б) от втория въпрос и по третия въпрос

- 74 С буква б) от втория въпрос и с третия въпрос, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали правните последици от нарушаването от страна на администрацията на принципа за зачитане на правото на защита се определят по националното право и кои обстоятелствата може да вземе предвид националният съд при проверката. Запитващата юрисдикция иска по-конкретно да установи може ли националният съд да вземе предвид това дали изходът на производството по издаване на решението би бил същият и ако е било спазено правото на предварително изслушване.

- 75 В това отношение следва най-напред да се напомни, че както вече е постановил Съдът, когато в правото на Съюза не са определени нито условията, при които трябва да се гарантира правото на защита, нито последствията от нарушаването на това право, тези условия и тези последствия се уреждат от националното право, доколкото приетите във връзка с това разпоредби са от същия порядък като разпоредбите, които са в сила за частноправните субекти в сходни случаи, регулирани от националното право (принцип на равностойност), и не правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от правния ред на Съюза (принцип на ефективност) (вж. решение G. и R., EU:C:2013:533, т. 35 и цитираната съдебна практика).
- 76 Този подход е приложим в областта на митническите отношения, доколкото член 245 от Митническият кодекс изрично препраща към националното право, като уточнява, че „[п]роцедурата по обжалване се регламентира от държавите членки“.
- 77 Все пак, макар държавите членки да могат да уреждат упражняването на правото на защита при същите условия като установените за вътрешноправни положения, тези условия трябва да са съвместими с правото на Съюза, и по-специално да не поставят под въпрос полезното действие на Митническият кодекс (решение G. и R., EU:C:2013:533, т. 36).
- 78 Както обаче отбелязва Комисията, задължението на националния съд да гарантира пълното действие на правото на Съюза, не означава, че от него се изисква винаги да отменя оспорваното решение, ако е прието в нарушение на правото на защита, и в частност на правото на изслушване.
- 79 Всъщност съгласно правото на Съюза нарушението на правото на защита, и в частност на правото на изслушване, налага отмяна на взетото в съответното административно производство решение само ако при липсата на това нарушение е можело резултатът от производството да бъде друг (вж. в този смисъл решения Франция/Комисия, C-301/87, EU:C:1990:67, т. 31, Германия/Комисия, C-288/96, EU:C:2000:537, т. 101, Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware/Съвет, C-141/08 P, EU:C:2009:598, т. 94, Storck/CXВП, C-96/11 P, EU:C:2012:537, т. 80 и G. и R., EU:C:2013:533, т. 38).
- 80 Следователно нарушението на принципа за зачитане на правото на защита налага отмяна на съответното решение само в случай че резултатът от производството е можело да бъде друг, ако не беше допуснато нарушението.
- 81 Важно е да се отбележи, че по делата в главните производства самите заинтересовани лица признават, че резултатът от обжалването по административен ред нямаше да е различен и ако бяха изслушани преди издаването на спорното решение, доколкото те всъщност не оспорват възприетото от финансовата администрация тарифно класиране.
- 82 Предвид изложените съображения на буква б) от втория въпрос и на третия въпрос следва да се отговори, че условията, при които трябва да се гарантира зачитането на правото на защита, и последиците от неспазването на това право се уреждат от националното право, доколкото приетите във връзка с това разпоредби са от същия порядък като разпоредбите, които са в сила за частноправните субекти в сходни случаи, регулирани от националното право (принцип на равностойност), и не правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от правния ред на Съюза (принцип на ефективност). Когато преценява последиците от нарушение на правото на защита, и в частност на правото на изслушване, националният съд, който има задължението да гарантира пълното действие на правото на Съюза, може да вземе предвид това, че подобно нарушение налага отмяна на взетото в съответното административно производство решение само ако при липсата на такова нарушение резултатът от производството е можело да бъде друг.

По съдебните разноски

- 83 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

- 1) Частноправните субекти могат пряко да се позовават пред националните юрисдикции на принципа за зачитане на правото на защита от страна на администрацията и на произтичащото от него право на всяко лице да бъде изслушвано преди приемането на решение, което може да засегне неблагоприятно неговите интереси, така както този принцип и това право се прилагат в пределите на действие на Регламент (ЕИО) № 2913/92 на Съвета от 12 октомври 1992 година относно създаване на Митнически кодекс на Общността, изменен с Регламент (ЕО) № 2700/2000 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2000 г.
- 2) Принципът за зачитане на правото на защита и конкретно правото на всяко лице да бъде изслушвано преди приемането на неблагоприятен за него индивидуален акт трябва да се тълкуват в смисъл, че ако преди да вземе решението си, административният орган не е изслушал адресата на акт за установяване на митническо задължение, издаден в производство по последващо събиране на вносни мита на основание на Регламент № 2913/92, изменен с Регламент № 2700/2000, правото на защита на адресата е нарушено, въпреки че той има възможност да изложи становището си на по-късен етап, при евентуално обжалване по административен ред, в случай че националната правна уредба не позволява на адресатите на такива актове при липсата на предварително изслушване да издействат спиране на изпълнението на актовете до евентуалното им преразглеждане. Такъв случай винаги е налице, ако националното административно производство, с което се прилага член 244, втора алинея от Регламент № 2913/92, изменен с Регламент № 2700/2000, ограничава допускането на спиране на изпълнението, когато е налице обосновано съмнение относно съответствието на оспорваното решение с разпоредбите на митническото законодателство или съществува опасност да бъде нанесена непоправима вреда на заинтересуваното лице.
- 3) Условието, при които трябва да се гарантира зачитането на правото на защита, и последиците от неспазването на това право се уреждат от националното право, доколкото приетите във връзка с това разпоредби са от същия порядък като разпоредбите, които са в сила за частноправните субекти в сходни случаи, регулирани от националното право (принцип на равностойност), и не правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от правния ред на Съюза (принцип на ефективност).

Когато преценява последиците от нарушение на правото на защита, и в частност на правото на изслушване, националният съд, който има задължението да гарантира пълното действие на правото на Съюза, може да вземе предвид това, че подобно нарушение налага отмяна на взетото в съответното административно производство решение само ако при липсата на такова нарушение резултатът от производството е можело да бъде друг.

Подписи